

Столярчук О.,

професорка кафедри психології особистості
та соціальних практик
Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка,
докторка психологічних наук, професорка
email: o.stoliarchuk@kubg.edu.ua

ORCID id 0000-0003-4252-2352

Коханова О.,

доцентка кафедри психології особистості
та соціальних практик
Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка,
кандидатка психологічних наук, доцентка
email: o.kokhanova@kubg.edu.ua

ORCID id 0000-0003-4019-3663

ШЛЮБНО-РОДИННІ НАСТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

У статті проаналізовано проблему вивчення психологічної готовності молодих людей до шлюбно-родинних взаємин, а саме: психологічну структуру уявлень молоді про сімейні ролі, чинники вибору шлюбного партнера, форми шлюбу та мотиву вступу в шлюб. У результаті емпіричного вивчення шлюбно-родинних настановлень осіб юнацького віку було виявлено домінування в них традиційних настановлень щодо важливого значення сім'ї як основної форми соціальної взаємодії, переважаючи орієнтацію молодих людей на зареєстрований шлюб. У питанні розподілу влади та функцій в сім'ї опитані студенти виразили егалітарний підхід. У рейтингу значущості чинників успішного шлюбу найвищі позиції посіли: взаємне кохання, інтерес, взаєморозуміння, підтримка та подружня вірність, бажаними рисами шлюбного партнера визнано: вірність, чесність і повагу, що вказує на спрямованість опитаних студентів на подружньоцентристський шлюб. Опитуванням також встановлено факт переважаючого досвідницького вибору низького рівня готовності молодих людей до шлюбу та сімейного життя. Серед чинників, які найбільше впливають на позицію молоді в ставленні до шлюбу й сімейного життя, найбільш пріоритетними виявилися: власний приклад батьків, особистісні якості подружжя, уявлення молоді про ідеал чоловіка та дружини. Загалом зафіксовано переважаючі прогресивні шлюбно-родинні настановлення серед опитаної молоді.

Ключові слова: настановлення, уявлення, шлюбно-родинні настановлення, психологічна готовність до шлюбу, молодь.

© Столярчук О., Коханова О., 2025

© Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2025

Вступ. Проблема настановлень молоді щодо шлюбу й створення сім'ї є актуальною й потребує психологічного вивчення. Сучасні тенденції розвитку шлюбно-родинних стосунків характеризуються зменшенням кількості зареєстрованих шлюбів, наданням молоддю переваги альтернативним формам шлюбних стосунків (відкритий шлюб, свідомо бездітний, незареєстроване співжиття та ін.), відкладанням молодими людьми укладання шлюбу тощо.

Значною мірою на це впливають соціальні чинники, як-от: нуклеаризація, послаблення родинних зв'язків, урбанізація, підвищена мобільність молодих людей у різних сферах, що знижує можливості соціального контролю й міру впливу батьків, зміна стандартів поведінки, сімейних цінностей нинішнього покоління, що може вступати в суперечність зі стандартами і нормами старшого покоління. Крім того, усталеним є функціонування українських сімей

в умовах, пов'язаних з воєнним станом, коли спостерігається міграція населення, члени однієї сім'ї змушені жити нарізно, ускладнюється й збільшується кількість побутових проблем. Відповідно, у молоді зростає скепсис стосовно інституту шлюбу, що обумовлено в тому числі й досвідом, отриманим у батьківській родині, спостереженням за сімейними проблемами друзів та родичів.

Метою статті є виклад і аналіз результатів вивчення шлюбно-родинних настановлень сучасної молоді.

Виклад основного матеріалу. Проблема психологічної готовності молодих людей до шлюбно-родинних взаємин поставала у фокусі дослідження плеяди українських і зарубіжних дослідників. Так, українські психологи Є. Потапчук, Д. Карпова вивчали психологічну структуру уявлень молоді про сімейні ролі, виокремивши когнітивний, емоційно-оцінний і поведінковий компоненти (Прокопенко Н., Тертична Н., 2022). Дослідниками І. Лисенковою, В. Пустовойтенком здійснено теоретичний аналіз проблематики вибору шлюбного партнера молоддю, виокремлено ряд провідних психологічних чинників цього процесу: фізичну і фізіологічну зрілість; сексуальну, соціальну, педагогічну, господарську, інструментальну та психологічну готовність (Лисенкова І., Пустовойтенко В., 2021). Ю. Коренева, Л. Мухіна, М. Маркіна на підґрунті проведеного дослідження особливостей психологічної готовності молодої людини до одруження виокремили провідну роль розвиненої психологічної готовності, зокрема різних аспектів особистісного зростання та міжособистісних стосунків (Коренева Ю., Мухіна Л., Маркіна М., 2024). О. Адамова, О. Тодошак зробили слушний висновок, що вибір молодими людьми форми шлюбу (неформальний або офіційний) пов'язаний із впливом соціально-економічних і соціально-психологічних чинників (Адамова О., Тодошак О., 2024).

У баченні Н. Прокопенко, Н. Тертичної молоді люди розуміють відповідальність сімейного життя. Проте для юнацтва характерна деяка суперечність у поглядах на це. З одного боку, цінність сім'ї є однією із центральних у структурі особистості цього віку, а з іншого — юнаки та дівчата не поспішають зі вступом у шлюб та народженням дітей (Прокопенко Н., Тертична Н., 2022). О. Бацилева, В. Астахов, І. Пузь встановили, що провідними мотивами вступу до шлюбу та запорукою щасливого сімейного життя для більшості молоді з різним рівнем емпатійних здібностей виступає кохання між

партнерами та матеріальне забезпечення (Бацилева О., Астахов В., Пузь І., 2019). Дослідниця А. Вовк встановила чіткий взаємозв'язок між прикладом батьківських взаємостосунків, сімейним вихованням та розвитком шлюбного потенціалу, що в свою чергу впливає на готовність дитини створити власну сім'ю (Вовк А., 2022). Також вищезгадана авторка визначила найвагоміші психологічні умови та чинники, що здатні впливати на розвиток готовності особистості до подружнього життя та здійснюють найбільший вплив на розвиток шлюбного потенціалу особистості, як-от: стосунки в сім'ї між батьками, батьківське виховання, емоційна близькість між батьками і дітьми, перший досвід стосунків, перегляд фільмів про сімейно-шлюбні стосунки, стосунки з друзями, наявність / відсутність братів / сестер, перше кохання, доступ до інтернет-ресурсів, релігійна атмосфера в сім'ї, в якій дитина зростала (Вовк А., 2024).

Однак шлюбно-родинні настановлення молоді як компонент психологічної готовності до шлюбу та сімейної взаємодії є динамічною характеристикою, яка відображає соціальні зміни. Тому вивчення шлюбно-родинних настановлень молоді в складних умовах розвитку українського суспільства постали предметом нашого дослідження.

Передусім варто визначити сутність поняття настановлення як ключового поняття теми. Ми тлумачимо його з позиції ставлення особистості до деяких соціальних об'єктів чи їх особливостей, що дозволяє прогнозувати можливі форми поведінки особистості у певних ситуаціях. Тобто у фокусі нашого наукового інтересу — вивчення ставлення й готовності молоді сприймати шлюбно-родинні стосунки певним чином.

До проведення дослідження було залучено 55 студентів першого та другого курсів, що опановують філологічні спеціальності (українська та іноземна філологія) у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка, 49 осіб жіночої статі та 6 осіб чоловічої віком від 17 до 28 років. Перед початком дослідження всі студенти були поінформовані про його мету, дотримання принципу конфіденційності через анонімність їх відповідей та надали добровільну згоду на участь у опитуванні. На етапі збору емпіричної інформації застосовано метод письмового опитування засобом Google-форми (авторська розробка змісту). На етапі обробки даних використано методи кількісного та якісного аналізу: середніх значень, відсоткових співвідношень, ранжування на платформі статистичної програми IBM SPSS Statistics (вер-

сія 29). На завершальному етапі дослідження здійснено інтерпретацією й узагальнення отриманих діагностичних даних.

Перше питання опитування було спрямоване на з'ясування поглядів респондентів на статус сім'ї у сучасному українському суспільстві. Найбільша кількість студентів (45,5 %) підтвердили думку про прагнення українців поєднати родинні стосунки та особистісну самореалізацію. Водночас майже третина опитаних (30,9 %) виразили традиційні настановлення щодо ролі сім'ї у житті українських громадян, обравши відповідь, що родина залишається основною формою соціальної взаємодії та пріоритетною цінністю. Натомість, 21,8 % респондентів налаштовані більш скептично, вважаючи, що сім'я втрачає для українців своє значення, поширюються альтернативні форми стосунків чи самотнє проживання. Один респондент продемонстрував еkleктичний підхід, зауваживши, що всі відповіді прийнятні, це залежить від віку та характеру людей.

Тривала війна вплинула на всі сфери діяльності та комунікації українців, тому до опитування ми включили питання щодо змін значущості сім'ї для громадян в умовах воєнного стану. Домінуюча частина вибірки (69,1 %) наполягає на зростанні значущості сім'ї як осередку стабільності та захищеності. На противагу попередньо означеній відповіді 23,6 % опитаних студентів наполягають, що упродовж війни відбувається зменшення міцності та важливості сімейних стосунків через міграційні процеси, безпекові пріоритети. Двоє респондентів вказали, що змін не помічають, один студент пов'язує зміни значущості сім'ї із втратою людей і безпеки, не конкретизуючи самі зміни, ще один слушно наполягає, що стало складніше тим українцям, рідні яких перебувають на війні чи втрачені через війну.

Наступне питання з'ясовувало, проживання в якому статусі студенти надали б перевагу (рис. 1).

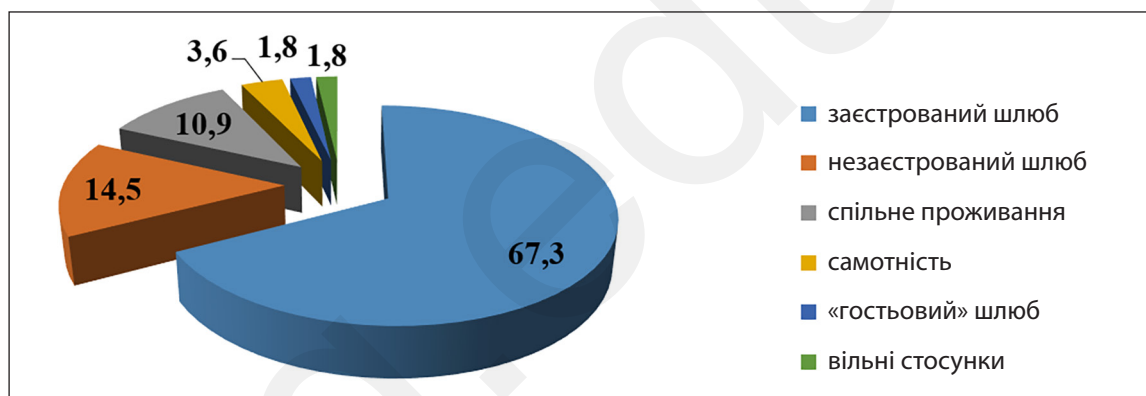


Рис. 1. Розподіл відповідей студентів щодо майбутнього статусу близьких стосунків (% відповідей)

Як бачимо, домінуюча частина вибірки демонструє традиційні настановлення на проживання у зареєстрованому шлюбі. Припускаємо, що на це міг вплинути факт переважання у вибірці осіб жіночої статі. Близько 15 % опитаних студентів воліли б проживати у так званому громадянському шлюбі, а 10,9 % респондентів приваблює лише спільне проживання з особистісною автономією кожного/ї партнера/ки. Лише одного учасника дослідження цікавить на майбутнє життя «гостьовий» шлюб як регулярні відносини із окремим проживанням партнерів. Двоє опитаних прогнозують для себе безшлюбне життя, свідому самотність, ще одному респонденту байдуже щодо цього питання.

Щодо оптимального розподілу влади в сім'ї 60 % опитаних здобувачів обрали егалітарний

підхід, коли всі члени сім'ї мають право голосу у прийнятті рішень, 23,6 % — ситуативний розподіл влади, коли рішення приймаються різними членами родини в різних ситуаціях, 10,9 % — бінарний підхід, коли владу в родині розподіляють чоловік і дружина. Один респондент відзначив, що оптимальним розподілом влади в сім'ї є патріархальний, ще один назвав матріархальний спосіб.

В опитуванні також з'ясовувалось бачення студентів щодо прийнятності для них розподілу родинних функцій, де економічне забезпечення здійснює чоловік, а дружина підтримує побут / виховує дітей. Беззаперечно підтримали такий патріархальний варіант розподілу родинних функцій лише 5,5 % респондентів. Натомість 3,6 % студентів висловились категорично про-

ти, наполягаючи на перевантаженні подружніх партнерів. Примітно, що 83,6 % опитаних висловили настановлення про те, що до виконання усіх родинних функцій доречно залучати і чоловіка, і дружину. Цей вибір свідчить про психологічну грамотність у питанні розподілу родинних функцій між членами подружжя. Поміркований підхід також відображає відповідь

2 студентів, які вважають доречним такий розподіл за умови, що це влаштовує обох партнерів.

У процесі дослідження ми виявляли бачення студентами особистості потенційного шлюбного партнера. У межах цього завдання було зафіксовано перелік якостей, які опитані вважають обов'язковими для шлюбного/ї партнера/ки (табл. 1).

Таблиця 1

РЕЙТИНГ ЗНАЧУЩИХ РИС ШЛЮБНОГО ПАРТНЕРА

Риса / характеристика	Кількість виборів	Рейтингова позиція
Вірність	23	1
Чесність	20	2
Повага	14	3
Відповідальність	14	3
Розуміння	10	4
Щирість	9	5
Довіра	9	5
Кохання	8	6
Підтримка	7	7
Турбота	5	8
Відкритість	5	8
Зрілість	4	9
Надійність, емоційна стабільність, рішучість, вміння слухати	3	10

Було встановлено, що найбільш важливою для опитаних студентів є вірність їхнього потенційного шлюбного партнера, також значущими рисами є чесність і ставлення з повагою. Примітно, що кохання як пріоритет значно поступилось повазі, розумінню, щирості та довірі у рейтингу, охопивши лише шосту позицію. Також респонденти згадали про підтримку та турботу з боку партнера, частина опитаних підтвердили значущість відкритості, зрілості, надійності, емоційної стабільності у портреті бажаних рис. Втім, не фігурують у ньому риси прагматичного характеру чи моральної відповідності, що свідчить, що пріоритетом для опитаних у шлюбі є стосунки та ставлення партнерів одне до одного.

При виявленні настановлень студентів щодо небажаних якостей шлюбного партнера найбільше респондентами згадано агресивність / жорстокість (22 вибори), дотичним є неприйняття приниження, аб'юзивного ставлення (6 виборів). Також відштовхне егоїзм, нарцисизм, зарозумілість, неповага, про які

згадали 10 опитаних. Не готові студенти терпіти й брехливість потенційного шлюбного партнера (11 виборів), безвідповідальності (7 виборів), байдужості до себе, лінощів і невірності (по 6 виборів). Не хотіли б жити у шлюбі із жадібним партнером 5 респондентів. По 4 вибори отримали такі несприятливі риси партнера, у баченні опитаних студентів, як ревності, легковажності, особистісна стагнація / деградація. Двох респондентів відштовхне інфантильність. По одному студенту згадали такі небажані прояви потенційного обранця, як сарказм, образливість, конфліктність, непорядність, сексизм, неохайність, побутова безпорадність, необачність, нахабність, ігроманія, алкоголізм. Таким чином, відповіді на це питання підтвердили попередньо сформульовану тезу про пріоритетність стосунків і взаємоставлень партнерів у шлюбі для опитаних нами студентів.

Вочевидь логічно виглядає рейтинг значущості чинників успішного шлюбу, сформований на підставі відповідей респондентів (табл. 2).

РЕЙТИНГ ЧИННИКІВ УСПІШНОГО ШЛЮБУ

Чинник	Середній бал	Рейтингова позиція
Взаємне кохання / симпатія	3,96	1
Інтерес, взаєморозуміння і підтримка	3,95	2
Подружня вірність	3,85	3
Особистісна зрілість партнерів	3,76	4
Узгодженість життєвих цінностей і потреб	3,73	5
Самореалізація партнерів поза шлюбом	3,60	6
Фінансова забезпеченість	3,45	7
Сексуальна сумісність	3,32	8
Наявність власного житла	3,18	9
Відсутність шкідливих звичок / залежностей	2,09	10
Наявність дітей	1,62	11
Прихильність родичів	1,38	12

Аналіз рейтингу виразно свідчить про спрямованість опитаних студентів на подружньо-центриський шлюб, у якому пріоритетно задовольняються комунікативна (у внутрішньому сімейному просторі) та психотерапевтична родинні функції. При цьому респонденти готові обмежувати спілкування з родичами, якщо воно набуде негативного змісту, оскільки прихильність родичів є найменш значущим чинником успішного шлюбу.

Для респондентів важливо не обмежувати самореалізацію лише шлюбом, про що вказує значущість відповідного чинника (шоста позиція рейтингу). Не ігнорують опитані фінансової забезпеченості шлюбу (сьомий ранг), яка є важливішою за наявність власного житла (дев'ятий ранг). Сексуальна сумісність (восьма позиція рейтингу) значно поступається важливості збереження подружньої вірності (третя позиція). Припускаємо, що суперечливість цих настановлень спричинена домінуванням у дослідницькій вибірці осіб жіночої статі, для яких сексуальна функція сім'ї зазвичай не грає провідної ролі. Більшість опитаних ігнорує ризик загрози для успішного шлюбу шкідливих звичок / залежностей у партнерів (десята позиція рейтингу). Те, що чинник наявності дітей зайняв у рейтингу передостанню позицію, вказує на невизначеність, вагання щодо значущості репродуктивної функції для респондентів або ж говорить про прихильність до політики «чайлдфрі». Можливо, це настановлення має тимчасовий характер, оскільки до складу

вибірки увійшли здебільшого представники пізнього юнацького віку.

Деякі студенти також додали чинники, які, на їхню думку, є важливими для успішного шлюбу. Серед них переважно особистісні якості партнерів, а саме: уміння брати на себе відповідальність, виконання своїх сімейних обов'язків без перекладання їх на іншого, вміння слухати / говорити з партнером, чесність. Один зі студентів відзначив важливість спільного проживання з партнером до шлюбу з метою перевірки сумісності, ще один — не стільки фінансову забезпеченість, як стабільність роботи подружжя. Ці додаткові позиції студентів знову ж таки відображають їхню подружньоцентриську орієнтацію щодо шлюбу.

Узагальнені результати оцінки студентами власної готовності до шлюбу та сімейного життя викладені на *рис. 2*. Як видно з *рис. 2*, 41,8 % опитаних вважають себе неготовими до шлюбу, 47,6 % — обмежено або частково готовими і лише 10,9 % опитаних студентів оцінили свою готовність шлюбу як «здебільшого готовий/а», «повністю готовий/а». Такі досить критичні оцінки студентів можуть свідчити про їхнє або досить серйозне ставлення до шлюбу, або, навпаки, — недооцінку його важливості. Також слід відзначити, що середній вік опитуваних становить 18 років, тому, зважаючи на сучасні тенденції, які виявляються в тому, що молодь вступає в шлюб пізніше, ніж це було раніше, така оцінка рівня готовності до шлюбу може досить об'єктивно відображати ситуацію щодо шлюбно-родинних настановлень молодих людей.

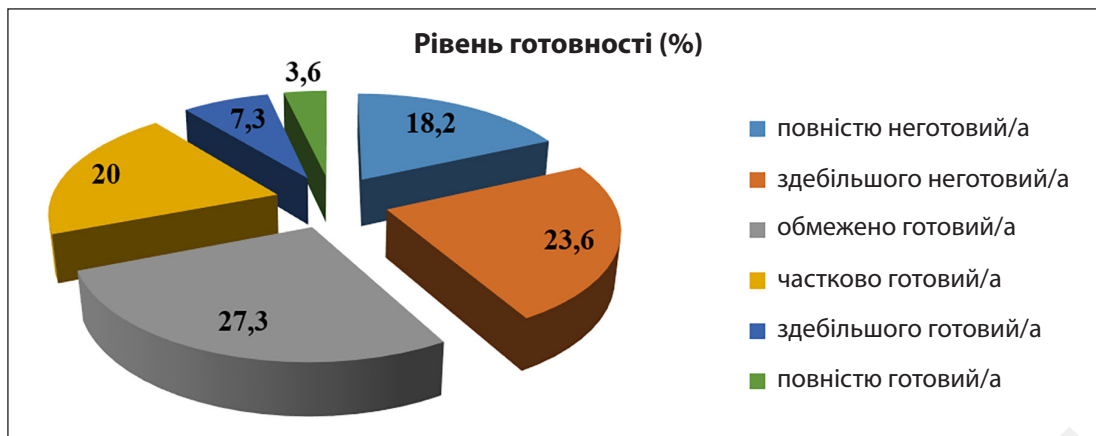


Рис. 2. Розподіл відповідей студентів щодо їхньої готовності до шлюбу та сімейного життя (% відповідей)

Останнє питання опитування було спрямоване на виявлення думки студентів щодо найбільшого впливу на позицію молоді в ставленні до шлюбу й сімейного життя. Респонденти мали можливість обрати 1–2 варіанти відповідей, серед яких найбільш пріоритетними виявилися такі: власний приклад батьків (розподіл сімейних ролей, їх виконання, виховання дітей) (61,8 %), особистісні якості подружжя (характер, ціннісні орієнтації, смаки, звички тощо) (58,2 %), уявлення молоді про ідеал чоловіка та дружини (36,4 %), просімейна позиція (налаштованість партнера на шлюб і створення сім'ї).

Висновки. Таким чином, в складних умовах функціонування українського суспільства зростає роль сім'ї як осередку психологічного захисту та підтримки. Успішність взаємодії шлюбних партнерів суттєво визначається їхніми шлюбно-родинними настановленнями, для формування яких сенситивним є юнацький вік. Вивчення шлюбно-родинних настановлень сучасної молоді дає можливість оптимізувати

ці настановлення та підвищити психологічну готовність до шлюбно-сімейного життя. Дослідженням встановлено домінування традиційних настановлень опитаної молоді щодо вагомого значення сім'ї у житті українських громадян як основної форми соціальної взаємодії, переважаючи орієнтацію респондентів на зареєстрований шлюб. У питанні розподілу влади та родинних функцій опитані студенти виразили егалітарний підхід. У рейтингу значущості чинників успішного шлюбу найвищі позиції посіли взаємне кохання, інтерес, взаєморозуміння, підтримка та подружня вірність, бажаними рисами шлюбного партнера визнано вірність, чесність і повагу, що вказує на спрямованість опитаних студентів на подружньоцентриський шлюб. Загалом зафіксовано переважання прогресивних шлюбно-родинних настановлень серед опитаної молоді, однак потребує з'ясування причин встановлений факт переважання серед дослідницької вибірки низького рівня готовності молодих людей до шлюбу та сімейного життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамова О. С., Тодощак О. О. Готовність сучасної молоді до вступу у цивільний шлюб: психологічні аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*. 2024. № 4. С. 34–40. DOI: <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2024.4.7>
2. Бацилева О. В., Астахов В. М., Пузь І. В. Дослідження психологічних аспектів готовності до шлюбу сучасної молоді. *PSYCHOLOGICAL JOURNAL*. 2019. № 5(10). С. 64–83. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2019.5.10.5>
3. Вовк А. Дослідження психологічних умов та чинників, що здійснюють вплив на рівень готовності особистості до шлюбу. *Psychology Travelogs*. 2024. № 3. С. 132–149. DOI: <https://doi.org/10.31891/PT-2024-3-13>
4. Вовк А. І. Роль сім'ї у розвитку шлюбного потенціалу дитини. *Габітус*. 2022. № 34. С. 64–69. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.34.10>
5. Лисенкова І. П., Пустовойтенко В. А. Психологічний тренінг як засіб підготовки молоді до шлюбно-сімейних відносин. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2021. № 6. С. 90–96.

6. Коренева Ю. П., Мухіна Л. М., Маркіна М. С. Особливості психологічної готовності молоді особи вступати у шлюб. *Габітус*. 2024. № 59. С. 51–155. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.59.25>
7. Потапчук Є., Карпова Д. Теоретичний аналіз психологічної структури уявлень молоді про сімейні ролі. *Psychology Travelogs*. 2021. № 1. С. 15–29.
8. Прокопенко Н., Тертична Н. Погляди на шлюб та сім'ю в системі ціннісних орієнтацій сучасної молоді. *Молодий вчений*. 2022. № 8 (108). С. 26–29. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-8-108-7>
9. Lucia Ludvigh Cintulová, Libuša Radková. (2021). *Young Adults' Marital Attitudes and Intentions to Marry*. Dublin. Ireland. ISBCRTI, 195 p. https://www.researchgate.net/publication/361061694_Young_adults_marital_attitudes_and_intentions_to_marry.
10. Babincak Peter, Kacmarova Monica (2023). Attitudes towards multi-child families and their relationship with fertility preferences and other characteristics. *Journal of Family Studies*, (29), 1362–1378. DOI: <https://doi.org/10.1080/13229400.2022.2048963>

REFERENCES

1. Adamova, O. S., & Todoshchak, O. O. (2024). Hotovnist suchasnoi molodi do vstupu u tsyvilnyi shliub: psykhologichni aspekty [Readiness of Modern Youth for Civil Marriage: Psychological Aspects]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu, Seriya: Psykholohiia*, (4), 34–40 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2024.4.7>
2. Batsyliieva, O. V., Astakhov, V. M., & Puz, I. V. (2019). [Research on Psychological Aspects of Modern Youth's Readiness for Marriage]. *Psychological Journal*, 5(10), 64–83 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.31108/1.2019.5.10.5>
3. Vovk, A. (2024). Doslidzhennia psykhologichnykh umov ta chynnykiv, shcho zdiisniuiut vplyv na riven hotovnosti osobystosti do shliubu [Research into Psychological Conditions and Factors Influencing an Individual's Level of Readiness Study of Psychological Conditions and Factors Affecting the Level of Personal Readiness for Marriage]. *Psychology Travelogs*, (3), 132–149 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.31891/PT-2024-3-13>
4. Vovk, A. I. (2022). Rol simi u rozvytku shliubnoho potentsialu dytyny [The Role of the Family in the Development of the Marriage Potential of the Child]. *Habitus*, 34, 64–69 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.34.10>
5. Lysenkova, I. P., & Pustovoitenko, V. A. (2021). Psykhologichniy treninh yak zasib pidhotovky molodi do shliubno-simeinykh vidnosyn [Psychological Training as a Means of Preparing Young People for Marriage and Family Relationships]. *Dniprovskiy naukoviy chasopys publichnoho upravlinnia, psykhologhi, prava*, 6, 90–96 [in Ukrainian].
6. Korenieva, Yu. P., Mukhina, L. M., & Markina, M. S. (2024). Osoblyvosti psykhologichnoi hotovnosti molodoi osoby vstupyati u shliub [Features of a Young Person's Psychological Readiness to Marry]. *Habitus*, 59, 151–155 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.59.25>
7. Potapchuk, Ye., & Karpova, D. (2021). Teoretychnyi analiz psykhologichnoi struktury uiavlen molodi pro simeini roli [Theoretical Analysis of the Psychological Structure of Young People's Ideas about Family Roles]. *Psychology Travelogs*, (1), 15–29 [in Ukrainian].
8. Prokopenko, N., & Tertychna, N. (2022). Pohliady na shliub ta simiu v systemi tsinnisnykh oriientsatsii suchasnoi molodi [Views on Marriage and Family in the System of Value Orientations of Modern Youth]. *Molodyi vchenyi*, 8(108), 26–29 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-8-108-7>
9. Lucia Ludvigh Cintulová, & Libuša Radková. (2021). *Young Adults' Marital Attitudes and Intentions to Marry*. Dublin. Ireland. ISBCRTI, 195 p. [in English]. https://www.researchgate.net/publication/361061694_Young_adults_marital_attitudes_and_intentions_to_marry
10. Babincak Peter, & Kacmarova Monica (2023). Attitudes towards Multi-Child Families and Their Relationship with Fertility Preferences and Other Characteristics. *Journal of Family Studies*, (29), 1362–1378 [in English]. <https://doi.org/10.1080/13229400.2022.2048963>

Abstract. *The article analyses the problem of studying the psychological readiness of young people for marriage and family relationships, namely: the psychological structure of young people's ideas about family roles, factors in choosing a marriage partner, forms of marriage, and motives for marriage.*

It is important to note that the marriage and family orientations of young people as a component of psychological readiness for marriage and family interaction are a dynamic characteristic that reflects social changes. The essence of the concept of attitude as a key concept of the topic is that we interpret it as an individual's attitude towards certain social objects or their features, which allows us to predict possible forms of individual behavior in certain situations.

As a result of an empirical study of the marriage and family attitudes of young people, it was revealed that they are dominated by traditional attitudes regarding the importance of the family as the main form of social interaction, the prevailing orientation of young people towards registered marriage.

Regarding the distribution of power and functions in the family, the surveyed students expressed an egalitarian approach. The highest positions in the ranking of the importance of factors for a successful marriage are: mutual love, interest, mutual understanding, support and marital fidelity. The students named loyalty, honesty, and respect as desirable traits for a marriage partner, which indicates the respondents' orientation toward a spouse-centered marriage. The survey revealed a prevalence of a low level of readiness among young people for marriage and family life among the research sample. The factors that most influence the position of young people regarding their attitude towards marriage and family life are: the example of their parents, the personal qualities of the spouses, and young people's ideas about the ideal of a husband and wife. In general, a predominance of progressive marriage and family orientations was found among the surveyed youth.

Keywords: *attitudes, ideas, marriage and family attitudes, psychological readiness for marriage, youth.*

Стаття надійшла до редакції: 09.04.2025.

Прийнято для публікації: 25.04.2025.